Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002149

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комаров Дмитро Олексійович

2. Dmytro O. Komarov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2364-1962

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Стоматологія

Дата захисту: 05-06-2026

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13346

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55, 76.29.55.05, 76.29.55.07

Тема дисертації:

1. Комплексна оцінка стоматологічного статусу та розробка профілактичних заходів у підлітків з ювенільним ідіопатичним артритом

2. Comprehensive assessment of dental status and development of preventive measures in adolescents with juvenile idiopathic arthritis

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні, базуючись на комплексному стоматологічному обстеженні, біофізичному, біохімічному та імунологічному аналізі ротової рідини наведено теоретичне узагальнення, проведено аналіз особливостей перебігу основних стоматологічних нозологій в залежності від хворобоспецифічних характеристик ЮІА та запропоновано науково-практичне вирішення проблеми удосконалення профілактики стоматологічних захворювань з урахуванням коморбідності. У дослідження включено 80 підлітків з ЮІА та 20 практично здорових осіб. Розподіл учасників відбувався відповідно до базового медикаментозного супроводу ревматологічного захворювання та наявності певного субтипу ЮІА. В рамках дослідження нами виявлено, що підлітки із ЮІА (4,0 (2,0;6,0)) мають в середньому в 1,6 рази більшу інтенсивність каріозної хвороби відносно групи порівняння (2,5 (1,0;4,0)). Пацієнти, які проходили лікування з використанням метотрексату в дозуванні меншому чи рівному 15 мг, мали в 1,25 рази вищі показники інтенсивності карієсу відносно тих, хто

приймав адалімумаб, і в 2 рази вищі значення відносно таких у групі контролю. Підлітки з поліартикулярним РФ-негативним та олігоартикулярним варіантами ЮІА у даному дослідженні мали у 2 рази вищі значення індексу КПВ+кп відносно групи контролю. Підлітки із ЮІА мають достовірно вищі значення індексу гігієни порожнини рота відповідно до аналізу індексу PHP (2,00 (1,09;3,00)) відносно групи порівняння (0,67 (0,33;1,34)). Підлітки з поліартикулярним позитивним за РФ-фактором субтипом ревматологічного захворювання мали в середньому в 3,4 рази вищі значення індексу PHP, а підлітки із олігоартикулярним варіантом - у 3,5 разів гірший стан індивідуальної гігієни порожнини рота відносно групи контролю. Проведене дослідження виявило у підлітків із ЮІА вищу інтенсивність запальних процесів тканин періодонту відповідно до результатів індексу PMA (24,82 (14,65;31,75)) в порівнянні з групою контролю (6,94 (4,72;11,11)). Пацієнти, яким призначено метотрексат у дозуванні меншому за 15 мг/тиждень, виявляли у 3,3 рази більшу інтенсивність, а підлітки, які приймали адалімумаб або МТХ у дозуванні більшому за 15 мг/тиждень - у 4 рази вищі показники відносно групи контролю. У підлітків з негативним за ревматоїдним фактором варіантом захворювання спостерігали у 4 рази вищі значення індексу PMA, з поліартикулярним РФ-позитивним – у 3,4 рази, з олігоартикулярним субтипом ЮІА – у 3,7 більшу вираженість процесів запалення у яснах, з ентезит-асоційованим варіантом – в 3,96 рази вищий ступінь запалення ясен відносно показників групи контролю. Нами виявлено, що у осіб з аналізованим ревматологічним захворюванням в середньому на 22% знижується швидкість виділення ротової рідини та збільшується значення pH відносно групи порівняння. Підлітки, які проходили лікування МТХ мали достовірно вищі значення водневого показника відносно групи порівняння. Базовий медикаментозний супровід має вплив на значення показника швидкості виділення ротової рідини: у підлітків, яким призначали для лікування МТХ у дозуванні більше за 15 мг, значення показника зростало у 1,5 рази відносно тих, хто приймав даний препарат у меншому дозуванні; у пацієнтів, які лікувались МТХ у дозуванні меншому чи рівному 15 мг, достовірно знижувались значення показника відносно групи порівнянняна на 30%. Також дана характеристика чинить достовірний вплив на титри IgG: у підлітків, які приймали адалімумаб, зростали значення аналізованого показникау 1,6 разів, а ті, кому призначали МТХ в дозуванні меншому чи рівному 15 мг на тиждень, мали підвищення титрів даного імуноглобуліну у 1,57 рази відносно групи контролю. Аналіз значень індексу впливу стану ротової порожнини на щоденні активності дитини C-OIDP дозволяє говорити про достовірно вищі значення показника у підлітків з аналізованим ревматологічним захворюванням (1,39 (0,00;5,56)) відносно групи порівняння (0,00 (0,00;2,09)) (p=0,015). Базовий медикаментозний супровід ЮІА чинить вплив на значення вищенаведеного індексу: у пацієнтів, що приймають МТХ у дозуванні більшому за 15 мг/тиждень достовірно вищі значення індексу відносно контрольної групи. Результати проведеного аналізу індексу ACDAS відобразили наявність достовірно вищого страху пацієнтів із ЮІА перед стоматологічними втручаннями (18,0 (15,0;23,0)) відносно групи контролю (16,0 (14,0;18,0)). Проведений аналіз ефективності використання пропонованого комплексу стоматологічної профілактики підтверджує його ефективність щодо підвищення швидкості виділення ротової рідини (z=-2,188, p= 0,029, r=-0,35); вираженого каріесстатичного ефекту (z=-1,723, p= 0,083, r=-0,99); нормалізації стану індивідуальної гігієни порожнини рота відповідно до значень індексу PHP (z=-5,021, p<0,05, r=-0,86) та зменшення вираженості запальних процесів у яснах (z=-4,131, p<0,05, r= -0,67).

2. In the PhD study, based on a comprehensive dental examination, biophysical, biochemical and immunological analysis of oral fluid, a theoretical generalization is given, an analysis of the peculiarities of the course of the main dental nosologies is carried out depending on the disease-specific characteristics of JIA and a scientific and practical solution to the problem of improving the prevention of dental diseases, taking into account comorbidity is proposed. 80 adolescents with JIA and 20 practically healthy children were included in the study. The distribution of participants was carried out according to the basic drug support of the rheumatological disease and presence of a specific subtype of JIA. The results of the analysis allow us to state that adolescents with JIA (4.0 (2.0;6.0)) have an average of 1.6 times higher intensity of caries disease compared to the comparison group (2.5 (1.0;4.0)). Children treated with methotrexate at a dosage of less than or equal to 15 mg demonstrated 1.25 times higher caries intensity indicators compared to those treated with adalimumab, and on average 2 times higher values compared to those in the control group. Adolescents with polyarticular RF-negative and oligoarticular JIA

variants in this study demonstrate 2 times higher values of the DMF+df index compared to the control group. Adolescents with JIA demonstrate significantly higher values of the oral hygiene index according to the analysis of the PHP index (2.00 (1.09;3.00)) compared to the comparison group (0.67 (0.33;1.34)). Children with a polyarticular RF-positive subtype of rheumatic disease demonstrate an average of 3.4 times higher values of the PHP index, and adolescents with an oligoarticular variant demonstrate a 3.5 times worse state of individual oral hygiene compared to the control group. Adolescents with JIA demonstrate a higher intensity of inflammatory processes in periodontal tissues according to the PMA index (24.82 (14.65;31.75)) compared to the control group (6.94 (4.72;11.11)). Children treated with methotrexate (MTX) at a dosage of less than 15 mg/week demonstrate 3.3 times higher intensity, and children treated with adalimumab or methotrexate at a dosage of more than 15 mg/week demonstrate 4 times higher indicators compared to the control group. Adolescents with a rheumatoid factor-negative variant of the disease demonstrated 4 times higher values of the PMA index, with polyarticular RF-positive - 3.4 times, with oligoarticular JIA subtype - 3.7 times higher severity of inflammatory processes in the gums, with enthesitis-associated variant - 3.96 times higher degree of gingival inflammation compared to the control group. We found that in individuals with the analyzed rheumatic disease, the rate of oral fluid secretion decreases by an average of 22% and the pH value increases relative to the comparison group. Adolescents treated with MTX demonstrated significantly higher values of the pH index compared to those in the comparison group. Basic medical support has an effect on the value of the rate of oral fluid secretion: adolescents treated with MTX at a dosage of more than 15 mg demonstrate 1.5 times higher values of the index compared to those who take this drug at a lower dosage; children treated with MTX at a dosage of less than or equal to 15 mg demonstrate 30% significantly lower values of the indicator compared to the comparison group. This characteristic also has a significant effect on IgG titers: adolescents treated with adalimumab demonstrate 1.6 times higher values of the analyzed indicator, and those who undergo MTX treatment at a dosage of less than or equal to 15 mg/week, 1.57 times higher titers of this immunoglobulin compared to the control group. Analysis of the values of the index of the influence of the oral cavity condition on the daily activities of the child C-OIDP allows us to talk about significantly higher values of the indicator in adolescents with the analyzed rheumatic disease (1.39 (0.00; 5.56)) compared to the comparison group (0.00 (0.00; 2.09)) ($p = 0.015$). Basic medical support for JIA affects the value of the above index: children taking MTX in a dosage of more than 15 mg / week demonstrate significantly higher index values relative to the control group. The results of the analysis of the ACDAS index suggest a significantly higher fear of dental interventions in children with JIA (18.0 (15.0; 23.0)) relative to the results of the control group (16.0 (14.0; 18.0)). The conducted analysis of the effectiveness of the proposed dental prophylaxis complex confirms its effectiveness in the context of increasing the rate of oral fluid secretion ($z=-2.188$, $p =0.029$, $r=-0.35$); pronounced cariesstatic effect ($z=-1.723$, $p= 0.083$, $r=-0.99$); normalization of the state of individual oral hygiene according to the values of the PHP index ($z=-5.021$, $p<0.05$, $r=-0.86$) and reduction of the severity of inflammation in the gums ($z=-4.131$, $p<0.05$, $r=-0.67$).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Комаров, Д., & Савєльєва, Н. (2025). Аналіз рівня pH та вмісту основних неорганічних компонентів у ротовій рідині та швидкість її виділення у дітей-підлітків, які хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Журнал «Медична наука України» (НМУ), 21(2), 76-85. https://doi.org/10.32345/2664-4738.2.2025.08

- 2. Комаров, Д., & Савєльєва, Н. (2025). Поширеність та інтенсивність каріозного процесу у дітей підліткового віку, які хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Український науково-медичний молодіжний журнал, 158(4), 184-191. https://doi.org/10.32345/USMYJ.4(158).2025.184-191
- 3. Komarov, D. O. (2025). Features of caries and periodontal diseases course in adolescents with juvenile idiopathic arthritis (literature review). Clinical dentistry, (4), 84–92. https://doi.org/10.11603/2311-9624.2025.4.15974
- 4. Komarov, D. O., Stoyan, O. Y., & Pereshyvailova, I. O. (2026). Clinical evaluation of the complex for the prevention of dental diseases in adolescents with juvenile idiopathic arthritis. Likars'ka Sprava, (1), 99–107. https://doi.org/10.31640/LS-2026-1-11
- 5. Комаров, Д., Стоян, О., & Комаров, О. (2026). Стан гігієни порожнини рота та вираженість запальних змін ясен у підлітків, що хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Харківський стоматологічний журнал, 3(1(7), 64-74. https://doi.org/10.26565/3083-5607-2026-7-05
- 6. Komarov, D., & Stoian, O. (2026). Enzyme markers of periodontal tissue remodeling activity and the immunological profile of saliva in adolescents with juvenile idiopathic arthritis. Medical Science of Ukraine, 22(1), 125-132. https://doi.org/10.32345/2664-4738.1.2026.15
- 7. Komarov, D. O., Stoyan, O. Yu., Holovko, T. O., Komarov, O. K., & Tomilina, T. V. (2026). Oral health-related quality of life and dental anxiety level in adolescents with juvenile idiopathic arthritis. Reports of Vinnytsia National Medical University. 1(30), 118-123. https://doi.org/10.31393/ reports-vnmedical-2026-30(1)-20
- 8. Комаров, Д. О. (2023). Прогностична цінність дослідження слини в діагностиці захворювань пародонту в дітей з ювенільним ідіопатичним артритом. Медицина третього тисячоліття: фестиваль молодіжної науки (с. 313□314). Харків. ХНМУ.
- 9. Комаров, Д. О. (2024). Стан гігієни порожнини рота дітей-підлітків, які хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікування стоматологічних захворювань (с. 31□32). Харків. ХНМУ.
- 10. Комаров, Д. О. (2025). Поширеність та інтенсивність каріозного процесу в дітей підліткового віку, які хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Сучасні аспекти діагностики, лікування і профілактики стоматологічних хвороб у дітей та підлітків. Полтава. ПДМУ.
- 11. Комаров, Д. О. (2025). Стан індивідуальної гігієни порожнини рота у дітей-підлітків із ювенільним ідіопатичним артритом. Сучасні тенденції ортопедичної стоматології. Полтава. ПДМУ.
- 12. Комаров, Д. О. (2025). Пацієнт із ЮІА: погляд лікаря-стоматолога. Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків. Харків. ІОЗДП НАМНУ.
- 13. Комаров, Д. О. (2026). Стан стоматологічного здоров'я підлітків з ювенільним ідіопатичним артритом. Дитяча стоматологія сьогодення: наука і практика. Полтава. ПДМУ.
- 14. Комаров, Д. О. (2026). Оцінка факторів ризику стоматологічного здоров'я у підлітків, які хворіють на ювенільний ідіопатичний артрит. Проблеми сьогодення в педіатрії (с. 31□32). Харків. ІОЗДП НАМНУ.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110922; 0125U000936

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стоян Олена Юліївна

2. Olena Y. Stoian

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-1672-6142

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковач Ілона Василівна
2. Ilona V. Kovach

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5887-4136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каськова Людмила Федорівна
2. Liudmyla F. Kaskova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0855-2865

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біденко Наталія Василівна

2. Nataliia V. Bidenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1132-2446

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярославська Юлія Юріївна

2. Yuliia Y. Yaroslavska

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9710-2331

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Соколова Ірина Іванівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Соколова Ірина Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Степаненко Алла Олександрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

